

Kylä- ja taidetapahtumien palveluiden kehittämishanke

LOPPURAPORTTI

1. Toteuttajan nimi

Kylä- ja taidetapahtumien palveluiden kehittämishankkeen toteutti 1.1.-31.12.2021 välisenä aikana kittiläläinen Taiteilijayhdistys Hiljaisuus ry.

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Hankkeen virallinen nimi on ***Taidetapahtumien palveluiden kehittämishanke***, jonka hankenumero on **221573**. Hankkeen nimi muotoutui toteutusvaiheessa kuitenkin muotoon *Kylä- ja taidetapahtumien kehittämishanke*. Hanketta toteutuksessa otettiin kehittämissuunnitelmia laadittaessa, kehittämiskokeiluja toteuttaessa sekä kyläläisiä haastatellessa huomioon vahvasti kylissä järjestettävien taidetapahtumien lisäksi erilaiset ja erikokoiset kylätapahtumat ja kyläyhdistyksen sekä paikallisten asukkaiden näkökulmat.

3. Yhteenvedo hankkeesta

Hankkeen tavoitteena oli kehittää erilaisia kylä- ja taidetapahtumien toteutusta ja kehitystä tukevia palveluita kevyillä kyläläisten kanssa toteutettavilla kokeiluilla sekä laatia kuusi (6)

kehittämissuunnitelmaa ekologisuuden, turvallisuuden, keittiötoiminnan, kahvilatoiminnan, majoituksen ja leirinnän sekä viestinnän näkökulmista. Hanke toteutettiin suunnitelman mukaan. Covid-19-pandemia aiheutti haasteita ja suunnitelmien sopeuttamistarvetta esimerkiksi talkoolaisten määrien ja turvajärjestelyjen suhteen. Kehittämiskokeiluita esimerkiksi majoitusten osalta ei voitu toteuttaa tapahtumayleisön osalta, kuten oli suunniteltu, mutta toisaalta talkoolaisten vähäisyys ja yleisön poissaolo mahdollisti kokeiluiden onnistumisen ja suunniteltua syvemmän tiedon kokoamisen kokeilujen ja haastattelujen tuloksena.

Hanke toteutettiin suunnitelman mukaan ja sen lopputuloksena syntyi kuusi kehittämissuunnitelmaa, jotka tulevat vapaasti ladattaviksi Hiljaisuus ry:n verkkosivuille kevään 2022 kuluessa. Kutakin kehittämissuunnitelmaa varten palkattiin joko työntekijä tai valittiin ostopalveluna kehittämistyötä tarjoava yritys, jonka kanssa kehittämissuunnitelman laatimisesta vastannut työntekijä kirjasi ja suunnitteli kehittämiskokeiluita sekä lopulta laati kehittämissuunnitelmat. Jonna Leppänen toimi kehittämissuunnitelmien lopullisena editoijana ja yhdenmukaisti kehittämissuunnitelmat mutoiluiltaan. Kehittämissuunnitelmien myöhempää käytettävyyttä edistettiin luomalla jokaisen kehittämissuunnitelman sisältöä vastaava tarkistuslista, jota kuka tahansa kylä- tai taidetapahtuman järjestämisestä tai kehittämisestä vastaava henkilö voi hyödyntää työssään.

Hankkeen toteutuksesta Hiljaisuus ry:n sisällä vastasivat Joonas Martikainen ja Jonna Leppänen. Hankkeen loppuraportoinnista, maksatushakemuksesta ja kehittämissuunnitelmien editoinnista vastasi Jonna Leppänen

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

a. Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Ylemmän tason tavoitteena oli vahvistaa maaseudun ja Kittilän kylien elinvoimaa toteuttamalla kehittämishanke ja kehittämiskokeiluja Kaukosen kylässä vuoden 2021 aikana. Tapahtumien toteutusta ja kehittämistä tukevia palveluita vahvistamalla voidaan kehittää palveluita, jotka palvelevat myös paikallisia asukkaita, tuo työtä esimerkiksi paikallisille nuorille sekä kasvattaa kylien veto- ja pitovoimaa. Näin kylä- ja taidetapahtumat parhaassa tapauksessa rikastavat kylien palveluita sekä vahvistavat yhteisöllisyyttä.

b. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli kehittää kylä- ja taidetapahtumia tukevia palveluita toteuttamalla kehittämistoimien kokeiluja sekä laatia kuusi kehittämissuunnitelmaa, jotka voisivat palvella monenlaisia kyläympäristöissä toteutettavia tapahtumia ja niiden järjestäjiä. Kehittämissuunnitelmat tarkastelivat tapahtumia tukevia palveluita ekologisuuden, turvallisuuden, keittiötoiminnan, kahvilatoiminnan, majoituksen ja leirinnän sekä viestinnän näkökulmista.

4.2 Toteutus

a. Toimenpiteet

Ekologisuutta kehitettiin tämän kehittämishankkeen osana suunnittelemalla ja kokeilemalla kävelyreittejä Kaukosen kylän alueelle eri tapahtumapaikkojen välillä. Lisäksi edellytyksiä korvata tapahtuma-aikaista autoilua pyöräilyllä, kävelyllä sekä julkisen liikenteen käytöllä edistettiin tulevaisuuden varalle. Kierrätystä tehostettiin hyödyntämällä kierrätysasemia kunnan tarjoaman sekajätekeräyksen rinnalla. Yksittäispakkausten välttäminen ja roskan määrän vähentäminen oli hankalaa korona-aikana, mutta kehittämissuunnitelma sisältää kehittämissuunnitelmaa myös näihin toimiin liittyen. Merkittävä innovaatio ekologisen kehittämisen saralla oli hankkeen aikana toimivaksi koettu lähiruuan ja luonnonvaraisesti kasvaneiden raaka-aineiden hyödyntäminen tapahtumaruokailuiden toteuttamisessa. Ekologisesta kehittämissuunnitelmasta vastasi Jonna Leppänen ja kokeiluista vastasivat talkoolaiset. Ruokaan ja keittiötoiminnan ekologiseen kehittämiseen liittyvät toimenpiteet suunniteltiin ja kokeilut toteutettiin yhdessä ostopalveluyrityksen kanssa.

Tapahtuma- ja kyläturvallisuutta kehitettiin kokeilemalla ja suunnittelemalla tapahtumien liikenneturvallisuuteen, majoitukseen ja tapahtumatiloihin sekä kulkemisiin ja tiedonkulkuun liittyviä kehittämistoimenpiteitä, jotka on kirjattu kehittämissuunnitelmaan. Covid-19-pandemian vuoksi tapahtumien osalta rauhallinen kesä mahdollisti turvallisuuden kehittämissuunnitelmaan paneutumisen yhdessä tapahtumaturvallisuuden ammattilaisen

sodankyläläisen Kari Sunnelan kanssa, joka tarjosi kehittämisspalveluita ostopalveluina yrityksensä kautta. Kehittämiskokeiluita toteutti palkattu työntekijä Maarit Utriainen. Kyläläisten haastattelut toivat tärkeitä näkökulmia yleiseen kyläturvallisuuden kehittämiseen, kuten ensisammutuskaluston ja defibrillaattorin hankkimiseen liittyvät tarpeet. Turvallisuuden kehittämisestä yhdessä kyläläisten, ostopalveluyrittäjän ja talkoolaisten kanssa vastasi Joonas Martikainen.

Keittiötoiminnan kehittämistyötä toteutti RK Consulting Oy:n Riku Koponen, Diinu Ohvo ja Niko Holopainen. Catering- ja hyvinvointipalveluihin keskittynyt yritys tuotti kehittämissideoita ja toteutti kokeiluja kylä- ja taidetapahtumien keittiötoimintaan, ruokaan ja niiden ekologisuuteen liittyen. Yhteistyö oli hedelmällistä ja kehittämisskokeiluiden tuloksena syntyi jo alustava lähiruuan ja luonnonvaraisten raaka-aineiden hyödyntämistä tukeva verkostomainen yhteistyömalli kyläläisten kanssa paikallisen kalan ja sienten osalta. Keittiöpalveluiden kehittämissuunnitelmasta vastasi Joonas Martikainen.

Kahvilatoimintaa kehitettiin kokeilemalla kevyesti kahvilatoimintaa sekä listaamalla kahvilatoiminnan kehittämisselle välttämättömiä investointitarpeita Kaukosen Työväentalon kahvilatilojen osalta. Kehittämisskokeiluja toteutti palkattu työntekijä Hanna Korhonen. Kyläläisten haastattelujen yhteydessä tuli esille paikallisten asukkaiden halu tukea kylässä asuvien nuorten työllistymistä ja työelämätaitojen karttumista. Näin ollen nuorten osallisuus kirjoitettiin voimakkaasti osaksi kahvilatoiminnan kehittämissuunnitelmaa. Toinen haastatteluissa esille noussut näkökulma kahvilatoiminnan kehittämiseen oli yleishyödyllisten yhdistysten varainhankinta, jota kahvilatoiminta voisi hyvällä suunnittelulla vahvistaa.

Majoitus- ja leirintätoiminnan kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää kylä- ja taidetapahtumien kehittämisen ja toteuttamisen vuoksi. Tapahtumien tekijät ja kävijät tarvitsevat majoitustiloja ja leirintään osoitettuja alueita. Majoitus- ja leirintätoimintaa kehitettiin kokeilemalla leirintää eri lokaatioissa kylän alueella sekä alueiden rajausta, majoitusta tukevien lisäpalveluiden toteutusta sekä jätehuoltoa suunnitteleamalla. Kokeilut toteutti palkattu

työntekijä Konsta Huusko yhdessä paikallisten asukkaiden kanssa ja talkoolaisten avulla. Majoituksen ja leirinnän kehittämissuunnitelmasta vastasi Joonas Martikainen.

Tapahtumien kehittämiseksi on tärkeää kehittää myös tapahtumien viestintää. Hankkeen aikana etsittiin ja kokeiltiin uudenlaisia keinoja viestiä tapahtumista ja välittää tapahtumien tietoja eri kohderyhmille. Amanda Kauranne vastasi audioviestinnän kokeiluista ja Becky Hastings englanninkielisen viestinnän kokeiluista. Visuaalisen viestinnän kehittämispalveluita hankittiin ostopalveluina graafisen, visuaalisen ja audio-visuaalisen viestinnän osajilta. Viestinnän kehittämissuunnitelmaan on koottu huomioita kehittämiskokeiluista. Esimerkiksi paikallisille asukkaille kohdennettava tiedotus lähellä järjestettävästä tapahtumasta on hyvä erottaa paikalle houkuttelemiseen tähtäävästä tapahtumamarkkinoinnista. Hankkeen aikana korostui myös että henkilökohtainen viestintä on hyvin tärkeää pienissä yhteisöissä ja kyläympäristöissä toimiessa. Viestinnän kehittämissuunnitelmasta vastasi Jonna Leppänen

b. Aikataulu

Hanke käynnistyi vuoden alussa 1.1.2021 ja päättyi vuoden lopussa 31.12.2021. Hankkeen toteutus jakautui suunnitteluaiheeseen, kokeilutoimien toteutusvaiheeseen sekä kehittämiskokemusten kirjaamisvaiheeseen jonka osana kirjoitettiin myös kuusi kehittämissuunnitelmaa. Kokeilut ajoituivat vuoden lämpimille kuukausille eli pääasiassa touko-elokuulle.

c. Resurssit

Hanke toteutettiin Leader Tunturi-Lapin 45 000€ tuella ja lisäksi talkoolaisten työaikaresurssia 338 h hyödyntäen. Resurssit olivat riittävät hankkeen toteuttamiseksi. Taiteilijayhdistys haki ja sille myönnettiin hankeaikainen 45 000€ laina Kittilän kunnalta, mikä tuki hankkeen toteutusta.

d. Toteutuksen organisaatio

Taiteilijayhdistys Hiljaisuus ry on vuonna 2012 perustettu kittiläläinen taideyhdistys. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää taiteilijoiden työskentelymahdollisuuksia Pohjois-Suomessa sekä kehittää pohjoisesta kiinnostava ja kulttuuritoiminnaltaan vetovoimainen alue. Yhdistys mahdollistaa toiminnallaan taiteellista työtä ja kehittää sen edellytyksiä sekä toimintarakenteita Suomessa ja erityisesti Lapissa. Hiljaisuus ry työskentelee muiden taidealan toimijoiden ja erilaisten verkostojen kanssa yhteistyössä Suomessa ja kansainvälisesti tavoitteidensa saavuttamiseksi.

Yhdistys toimii ympärivuotisesti toteuttaen erilaisia tapahtumia ja muita taiteellista työtä mahdollistavia toimintoja Kittilässä, Kaukosen kylässä, josta yhdistys on vuokrannut kaksi rakennusta käyttöönsä: Kaukosen työväentalon sekä Kaukosen urheilutalon. Hiljaisuuden päätoiminnot koostuvat kesäkuussa järjestettävästä Hiljaisuus-festivaalista, Hiljaisuus-residenssistä sekä ympärivuotisesta esitystoiminnasta. Lisäksi Hiljaisuuden ympärivuotiseen toimintaan sisältyy aktiivinen osallistuminen alueelliseen ja kansalliseen vaikuttamistyöhön sekä monet kansainväliset projektit ja verkostot.

e. Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kokonaiskustannukset olivat kirjanpidon mukaan 47 836,55€, jonka lisäksi hankkeeseen sisälty kirjanpidon ulkopuolisia vastikkeettoman työn tunteja 338h. Yhteensä kulut olivat 2836,55€ enemmän kuin hankesuunnitelmaan oli sisällytetty. Ennakoitua suurempien kulujen vuoksi hankkeen rahoitus koostui Leader Tunturi-Lapin myöntämän 45 000€:n ja talkootyön lisäksi Taiteilijayhdistys Hiljaisuus ry:n 2836,55€:n omarahoitusosuudesta, joka katettiin yhdistyksen omilla tuloilla.

f. Raportointi ja seuranta

Hankkeen raportoinnista vastasi Jonna Leppänen ja hankeraportti sisältää loppuraportin ja maksatushakemuksen lisäksi kuusi kehittämissuunnitelmaa. Hankkeen toteutusta seurattiin ja dokumentoitiin hanketta toteuttavien työntekijöiden ja talkoolaisten haastatteluin. Haastattelujen kautta kerätty tieto sisällytettiin kuuteen kehittämissuunnitelmaan.

g. Toteutusolelutukset ja riskit

Hanketta suunniteltaessa oletettiin, että covid-19-pandemia olisi jo kesään 2021 mennessä ohi ja hankkeen kehittämiskokeiluja päästäisiin toteuttamaan rinnakkain erilaisten kylä- ja taidetapahtumien kanssa. Pandemian ulottuessa kuitenkin vielä kesän 2021 yli oli hankkeen kehittämiskokeilut toteutettava pääasiassa ilman yleisöä ja ennakoitua pienimmällä talkoolaismäärällä. Osittain tämä koitui kuitenkin hankkeen hyväksi sillä esimerkiksi tiedonkeruu pienemmältä ja enemmän hankkeeseen panostaneilta talkoolaisilta oli yksinkertaisempaa ja toi hankkeeseen ja kehittämissuunnitelmiin ennakoitua syvempää tietoa ja kokemuksia.

Pandemia itsessään toi toteutukseen monia huolellista ennakkosuunnittelua vaativia erityispiirteitä ja riskikartoituksia oli päivitettävä usein. Hankeen kokeiluvaiheen aikana ei kuitenkaan todettu organisaatiossa, sen yhteistyökumppaneilla tai talkoolaisilla yhtään koronatartuntaa. Muita riskejä arvioitiin olevan mm. vastuullisten työntekijöiden sairastuminen tai poissaolo sekä koronapandemian luoman taloudellisen epävarmuuden vaikutukset hankkeen toteutukseen. Mikään riskitekijöistä ei kuitenkaan toteutunut eikä vaikeuttanut hankkeen toteutusta. Hyvä ennakointi ja rahoittajan tarjoaman neuvonta ja tuki edesauttoi tätä lopputulosta.

4.3 Yhteistyökumppanit

Hankkeen toteutuksesta vastasi yksin Taiteilijayhdistys Hiljaisuus ry, mutta hanke toteutettiin yhteistyössä kaukoslaisten ja Kaukosen kyläyhdistys Puurokaukonen ry:n kanssa. Ostopalveluiden myötä hankkeen toteutukseen osallistui myös RK Consulting Oy (keittiötoiminta) ja Pöllö ja Kettu Oy (turvallisuus).

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Hankkeella toivotaan olevan kauaskantoisia vaikutuksia ja sen välittömien tulosten lisäksi toivomme hankkeen synnyttävän laajempia pitkän aikavälin tuloksia, kun kehittämissuunnitelmiä toteutetaan eri kylissä ja eri toimijoiden toimesta. Hankkeen välittömät tulokset ovat kuusi kehittämissuunnitelmaa, jotka tulevat avoimesti luettaviksi, jaettaviksi ja itselle tulostettaviksi. Jokainen kuudesta kehittämissuunnitelmasta jakautuu kahteen osaan, joista ensimmäinen on

tekstimuotoinen kehittämissuunnitelma ja toinen helposti tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnettävä tarkastuslista, josta voi hakea inspiraatiota ja tukea oman tapahtuman toteuttamiseen ja kehittämiseen eri näkökulmista.

Uskomme hankkeella olevan laajaa vaikuttavuutta kylä- ja taidetapahtumien sekä kylämatkailun kehittämistoimiin tulevaisuudessa. Hiljaisuus ry pyrkii myös itse edistämään kehittämissuunnitelmien mukaisten toimien ja investointien toteuttamista yhteistyössä kyläyhdistyksen ja tapahtumia tukevia palveluita tarjoavien yritysten ja yksittäisten ihmisten kanssa. Kylämatkailun ja tapahtumatoiminnan kehittäminen on pitkäjänteistä yhteistyötä!

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeen tuloksena syntyneiden kuuden kehittämissuunnitelman mukaisia toimenpiteitä tulisi edistää sekä listattuja investointeja olisi tärkeää toteuttaa. Kehittämistyö on pitkäjänteistä ja se on hedelmällisintä yhteistyössä muiden tapahtumatoimintaa ja siihen liittyviä palveluita toteuttavien tahojen kanssa. Kunnan ja rahoittajien tuki on tärkeää pitkäjänteisen kehittämistyön motivoimiselle sekä yhteistyössä toetetettavien investointien toteuttamiselle.

Hankkeen aikana laaditut kehittämissuunnitelma tulevat kevään 2022 aikana vapaasti ladattaviksi Hiljaisuus ry:n sivuille ja niitä voidaan lähettää kylä- ja taidetapahtumia toteuttaville yhdistyksille. Toivomme kehittämissuunnitelmien helpottavan tapahtumien toteutusta ja kehittämistä sekä rohkaisevan monia toimijoita pitkäjänteiseen kehittämistyöhön ja yhteistyön vahvistamiseen.

6. Allekirjoittajat ja päiväys

Tampereella 30.4.2022
Jonna Leppänen, toiminnanjohtaja Hiljaisuus ry